

Primera història de la Roser Veraç

Joaquim Carbó

La Roser Veraç va tardar molt a parlar, i això que no era mandrosa, però s'hi fixava molt: li hauria fet vergonya, tan petita com era, de dir les coses malament. No va caure mai en el parany de dir que un ocell era un titit; ni que un cotxe era un tutut; ni el gos un guaugau; ni l'àvia la tata; ni... No! La Roser Veraç va tardar a parlar, però quan s'hi va posar ho fa ver amb totes les de la llei, de manera que la família, els amics i la portera —que ja havia comentat amb alguna veïna, en veu baixa, que la nena del tercer segona era muda— van quedar amb un pam de nas.

El primer dia que va obrir la boca ja va tenir cura de pronunciar com cal les eles geminades, o sigui, que quan explicava que els vaixells amb què el senyor Colom va descobrir Amèrica eren les tres *caravel·les*, feia la inflexió oportuna per tal que la gent entengués ben bé que n'hi havia dues, d'elles, separades per un punt volat. Quan deia que un llibre li agradava pel *disseny* de la coberta, deixava ana les pistes suficients perquè qui l' escoltava comprengués que aquell mot en portava dues, d'esses, i no una, com aquells locutors que es fan un embolic quan han de dir *rosa* o *rossa*, de manera que has d'esperar a veure les imatges per saber si es tracta d'una flor o d'una noia. Quan la Roser contestava al telèfon i comentava que el seu pare tardaria a tornar perquè era a l'oficina de Sant Andreu, tenia la cura suficient de lligar la te amb l'a, i pronunciava *santandreu*, i no com tants i tants galifardeus que diuen *lessànimes de san*

antoni, en lloc de *lessànimes de santantoni*.

La Roser Veraç era un argentiu que no regatejava mai el valor d'una paraula ni l'autenticitat d'una expressió, però que, a més, era neta, polida, creient, endreçada, treballadora, enjogassada i, sobretot, perillosa, perquè per fer honor al seu cognom de Veraç —segons el senyor Pompeu veraç és tot aquell que diu habitualment la veritat—, no tenia pèls a la llengua i s'havia pres al peu de la lletra que és molt lleig dir mentides, cosa que havia sentit a dir moltes vegades als de casa seva, als mestres i a la gent gran en general, per més que la majoria no es podia pas dir que prediquessin amb l'exemple.

Però la Roser, que tot i ser tan joveneta, sabia ja tantes coses, no havia sentit mai aquella frase que havia fet molt de soroll: *la veritat sempre és revolucionària*.... Per llesta que fos la nena en l'època de la seva vida que intento explicar-vos, no hauria entès tot el sentit d'aquesta expressió, com és molt probable que a vosaltres, que també sou més eixerits que un pèsol, us hagi entrat per una orella i sortit per l'altra, perquè les vostres preocupacions van per camins molt allunyats d'aquestes subtils. Però el que sí que podreu comprendre és que amb el seu culte a la veritat, la Roser en provocava moltes, de revolucions.

Sense anar gaire lluny, un migdia el pare va tornar de treballar, vermell d'indignació, i va córrer al lavabo a rentar-se les mans. El passamà de l'escala estava humit, apegalós, i l'home, que s'hi havia agafat de bona fe, amb força, tenia la mà enganxifosa. Mentre s'eixugava les mans i se les fregava amb alcohol —eren molt tocats i posats, els pares de la Roser!—, l'home s'enfilava per les parets i s'esbravava amb la seva dona:

—És culpa d'aquesta portera que tenim, que és més bruta que les gallines! Em sap greu no haver-me-la ensopagat, perquè m'hauria agradat dir-li'n quatre de fresques!

La mare de la Roser va intentar calmar-lo:

—No t'exaltis, que després et pujarà la pressió i encara la pagarem cara, aquesta! Tens raó, la portera és bona dona, una mica bleda, i això sí, molt xafardera, però neta, allò que es diu neta, no es pot pas dir que ho sigui.

El marit començava a posar-se més a to:

—I tant! Perquè no em negaràs que....

—Si tens tota la raó del món! La Remei, no en té, de remei! I allò que fa d'espolsar les tovalles a l'escala, no té nom!

I no es va parlar més de l'afer. Van dinar ben units, tots tres, com la Sagrada Família. La parella va riure amb algun dels acudits de la nena, van fer postres i ja es podia dir que tot s'havia esborrat quan l'home prenia cafè, fent unes capcinades davant el televisor amb el volum ben baixet, mentre en el cendrer es consumia, tot sol, un cigar de cendra blanquíssima.

Era l'hora d'anar a col·legi i, com cada tarda, el pare va cridar la Roser que es preparés, que se n'anirien plegats. La nena ja estava vestida, empolainada, a punt, amb la cartera plena de llibres i llibretes sense que se n'hagués deixat cap. Van fer un petó a la mare que se'ls mirava com se n'anaven, entenedrida del goig que feien pare i filla. La dona va sortir al balcó per fer-los adéu amb la mà fins que es perdessin per la cantonada.

Però aquella tarda van tardar a sortir de l'escala. Va resultar que en passar davant la porteria van trobar la senyora Remei, la portera, que espolsava les tovalles a l'escala, tal com havia dit la mare de la Roser, i llançava per terra les clofelles d'avellanes torrades, les molles de pa i alguna espina de peix i tot. És clar que després ho escombrava, però no us podeu imaginar la polseguera que aixecava, també, llavors.

S'havien saludat cordialment, com cada tarda, quan la nena es va desfer de la mà del seu pare i li va fer memòria:

—Pare, que no te'n recordes?

—De què, nena?

—Del que li volies dir a la senyora Remei aquest migdia, quan t'has enganxat la mà en el passamà, que t'ha sabut greu de no trobar-la per dir-li que és més bruta que...

L'home s'havia tornat vermell com un pigot i s'esforçava a fer callar la seva filla, però la senyora Remei, que ja coneixia la lletra d'aquella cançó, volia saber què més hi havia, en tot allò:

—Deixi-la dir, caram! És veritat, Roser, això que acabes de dir?

—I tant! I és estrany que el pare no se'n recordi: ha estat quan la mare ha afegit allò que espolsa les tovalles a l'escala, i...

El pare no sabia on amagar-se:

—Vostè, d'allò, senyora Remei, no s'anirà a creure les d'aixoneses, les fantasies, vull dir, d'aquesta criatura que... Disculpi, que fem tard!

I mentre sortien a corre-cuita va dir a la seva filla que ja l'arreglaria... Així, la discussió entre pare i filla era tan forta quan va ser al carrer que no van recordar el costum diari de mirar cap al balcó per dir adéu a la mare que, aquella tarda, es va sorprendre de veure'ls parlar tan acaloradament.

Lavors, el pare intentava fer entendre a la seva filla que s'ha de dir la veritat, és cert, però que hi ha veritats que fan mal, i que s'ha de ser discret, i que de vegades val més no dir-la per evitar malentesos i discussions. La nena l'escoltava amb els ulls ben oberts, sense entendre ben bé de què li parlava. Finalment, amb els ulls plorosos, va comentar:

—Però, pare, tu has dit que t'havia sabut greu no trobar-la, la portera, perquè tenies ganes de dir-li una cosa, i jo no he fet més que recordar-t'ho.

L'home va fer anar el cap de dreta a esquerra i la va deixar per impossible. Amb criatures com aquella, calia anar amb molt de compte, va pensar. I aquella mateixa nit, quan va ser a soles amb la seva dona, van decidir que havien de controlar el que deien davant la Roser, perquè s'ho prenia tot al peu de la lletra, tal com feia amb les lliçons de l'escola i els consells de la gent que ella creia que mereixien respecte.

Joaquim Carbó, nascut a Caldes de Malavella el 24 d'agost del 1932, és un dels narradors catalans més coneguts per joves i grans i dels més prolífics. Membre del col·lectiu Ofèlia Dracs, és premi Folch i Torres, Ruyra i de la Generalitat, entre altres. *La casa sobre el gel*, *L'ocell meravellós* i *En Felip Marlot* són tres dels seus llibres més coneguts.